

Sodelujmo, da bo čim boljše delo državne uprave

V zadnji dobi so bili izdani številni zakoni in uredbi, ki so močno razvili in poglobili socialistično demokracijo pri nas. Uprava državnih gospodarskih podjetij je bila na primer prepustena samim proizvajalcem, izvoljeni so bili prvi delavski sveti in upravni odbori podjetij, ta mesec pa bodo že volitve delavskih svetov gospodarskih združenj. S tem je bil napravljen odločilen ukrep proti birokratizmu v gospodarstvu.

Hkrati s tem pa smo napredovali tudi na področju sodelovanja ljudi v ljudski oblasti. Z zakonom o zborih volivcev je bilo le-tem omogočeno, da bodo se uspešneje uveljavljali svoje pravice in še bolj organizirano sodelovali pri upravljanju države. Toda nismo ostali le pri tem. Prešli smo le neposredni udeležbi ljudstva v državni upravi. Pri posameznih poverjeništvih okrajnih in krajevnih ljudskih odborov se ustanavljajo sveti in komisije državljanov. Sveti poverjeniku pri njegovem delu svetujejo in predlagajo, v določenih zadevah pa z njim neposredno sodelujejo pri rodu in odločanju. Komisije pa se ustanavljajo za izvedbo posameznih zadev iz pristojnosti izvršilnega odbora. Na nekaterih področjih državne uprave pa smo prišli že do tega, da so sveti državljanov kot celota prezešli posle poverjeništvu. Tako so osnovani sveti za prosveto in kulturo, za zdravstvo in za socialno skrbstvo.

O pomenu vsega tega smo doslej že vse premalo govorili, premalo smo naše delovne ljudi seznanjali s temi novimi oblikami sodelovanja pri državni upravi. Če pa hočemo, da bo udeležba državljanov pri upravi uspešna, jim moramo pomenu teh novih demokratičnih ustanov pojasnjevati, tako da bo slehernemu jasno, čemu so sveti državljanov, kakšne so njihove naloge in kakšna je razvojna smer naše ljudske oblasti.

Tudi v državi, ki jo gradi ljudstvo na socialističnih načelih, je že v značaju poslov in v organizacijskih oblikah državne uprave nevarno, da se njeni izvršilni organi odmaknejo od ljudstva, zaidejo v birokratizem ter v praksi sprevrtajo demokracijo v diktaturo državne aparata. Izvršilni odbori, kakor tudi posamezni poverjeniki, ki so postokrat preobloženi s dnevnimi nalogami, se čisto, tudi proti svoji lastni volji, odtegujejo sodelovanju z ljudstvom in njegovi kontroli, pri izpolnjevanju nalog pa se vedno bolj oslanjajo le na svoj aparat. V Sovjetski zvezi je birokratizem prevladal, ljudstvo ni moglo razviti in uveljaviti načel socialistične demokracije v upravljanju države, na plača delovnih ljudi se je povzpela izkoriščevalska birokratska kasta, ki duši demokratične težnje množic. — Pri nas pa smo šli po drugi poti. V boju proti birokratskim težnjam smo, kot že omenjeno, ustanovili delavske svete, hkrati pa se borimo za nadaljnji razvoj pobožnosti ljudskih oblasti z množicami. In sveti državljanov ter komisije so važne oblike sodelovanja množic in močno sredstvo za boj proti birokratizmu in krepitve socialistične demokracije.

Ne smemo prezreti tudi velikega pomena svetov državljanov kot vzgojne oblike, kajti le-ta oblika udeležbe ljudstva v upravi bo omogočila velikemu številu državljanov spoznati naloge državne uprave in način poslovanja, da se bodo usposobili za samostojno reševanje teh nalog. Brez take šole ne bi mogli državljanji postopoma prevzemati vedno več funkcij države, ki ji je usojeno, da sčasoma izumre.

Povsem napačno bi bilo, če bi ljudski odbori kar kampanjsko in mehanično postavljali svete državljanov. Ni to enkratna akcija, temveč je cel proces, v katerem državljanji polagoma prevzemajo naloge državne uprave. Zatorej ne bomo svetov državljanov ustanavljali nenkrat in kar v vseh upravnih panogah. Ustanavljati jih bomo postopoma in imeli pri tem pred očmi ta smoter, da s sveti državljanov utrdimo našo ljudsko oblast. Zato je treba ob ustanavljanju svetov pretehtati značaj upravne panoge in razsoditi, če so množice že toliko usposobljene, da bi jo lahko same upravljale. Sveti državljanov so ustanovljeni zato, da našo državno upravo razvijajo, nikjer pa ne bi smeli biti njena zavora.

Zato imajo zbori volivcev, množične organizacije in podjetja, ki ljudskim odborom predlagajo članke za svete državljanov, dolžnost, da res izberejo iz svoje srede takšne državljanje, ki se bodo svojih dolžnosti zavedali in jih tudi v roku izpolnjevali.

V tem naglem razvijanju ljudske demokracije dobivajo državljanji pri nas vedno nove pravice, s tem v zvezi pa seveda tudi nove dolžnosti. Vedno bolj je odvisno od državljanov samih, kako težeje stvari pri nas. Čim bolj bodo državljanji uporabljali svoje državljanske pravice, ki jim jih zagotavljajo naši zakoni, tem večja bo demokratičnost naše državne uprave, tem manj bo birokratskih pojavor.

TAKO SE SEZNANJAJO DELAVCI S PROBLEMI UPRAVLJANJA PODJETIJ

V okviru šestmesečnega tekmovanja na čast desetletnice OF Slovenije seznanjajo kolektivni Narodnih bank delavske svete in upravne odbore gospodarskih podjetij s problemi gotovinskega plana, kreditnega plana, proračuna, plačilnega prometa in ostalih finančnih poslov. Dosedanje delo je pokazalo, da se člani delavskih sve-

Delavski sveti združujejo v svojih vrstah najzaslužnejše delavce. Na sliki: racionalizator in novator Ketter, član delavskega sveta tovarne avtomobilov v Mariboru, ki ima velike zasluge pri osvojitvi proizvodnje raznih avtomobilskih delov, ki smo jih prej uvažali

tov in upravnih odborov gospodarskih podjetij izredno zanimajo za vse probleme upravljanja.

V tovarni avtomobilov v Mariboru se je od 90 članov delavskega sveta udeležilo instruktaze 65 članov. Predavatelj je v poljudnih besedah prikazal pomen pravih izvajanja vseh finančnih poslov. Po predavanju se je razvila živahna razprava. Člani delavskega sveta so živo razpravljali o uporabi kreditov, pomenu sredstev, izplačevanju nagrad, nadurnega dela, varčevanju itd. Po končani razpravi so člani delavskega sveta sprejeli sklep, da bodo v januarju priredili v podjetju »teden varčevanja«. S pomočjo te akcije so vložili delavci v januarju 600.000 din prihrankov v banko. Prav tako so sprejeli sklep, da bodo v bodoče imeli redno mesečno take seminarje, zato da se bodo vsestransko spoznali s posli upravljanja.

V mariborskih opekarnah je od 22 članov delavskega sveta prisostvovalo instruktazi 20 članov. Tudi tu je bila razprava izredno živahna. Delavci so se posebno zanimali za to, zakaj dela njihovih podjetij je izgubo, medtem ko enaka podjetja lokalnega pomena zaslužijo s prodajo svojih proizvodov izredno visoke zneske itd.

V podjetju Elektrokovina v Mariboru so člani delavskega sveta razpravljali razen o finančnih problemih tudi o racionalnejši proizvodnji, o normativih, surovinah, o tem, kako bi vso proizvodnjo preusmerili na tekoči trak in podobno. Po uspešnem seminarju so razkazali predavatelju celo podjetje z vsem strojnimi parkom, pri čemer so poudarjali, da najbolj čislajo stroje iz tovarne Prvomajska.

V Ljubljani se je med drugim vršila skupna instruktaza delavskih svetov za podjetja: kemična tovarna, tovarna kleja, industrija bitumenskih izdelkov in Saturnus. Člani so se zanimali za vse probleme finančnega poslovanja ter so še po končanem seminarju živahno razpravljali v manjših skupinah.

O uspešnih instruktazah poročajo tudi iz Domžal, Kamnika, Novega mesta in mnogih drugih krajev. Skoraj povsod prisijo člani delavskih svetov in upravnih odborov še za nadaljnje instrukcije in pomoč.

Poleg velikega dela zelo uspešnih instruktaz pa je seveda tudi par primerov, kjer instruktaze niso uspeli. Iz Slovenskih Konjic poročajo, da nekateri delavski sveti kljub vsem povabilom niso pokazali pravega zanimanja za to. V tovarni kovarskega orodja v Zrečah se je direktor podjetja v decembru opravičeval, da ni

velika gradbena dela gre v Capragu, spoznamo tudi iz tega, da bodo letos razen valjarne gradili še 28 industrijskih poslopij. Med večjimi stavbami bo kalorična elektrarna, jeklarna, hidropnevmatična postaja in druge.

Za tako velika dela seveda potrebujejo na tisoče delavcev. Med glavno gradbeno sezono bo delalo nad 4000 delavcev. Kako velike naloge bodo morali opraviti, kažejo tudi številke o letošnjih porabi gradiva. Letos bodo porabili 1500 ton betonskega jekla, 12.000 ton cementa, 165.000 gramoza in peska, 6 milijonov zidakov, 8000 kub. metrov lesa in 60.000 kvadr. metrov salona.

časa za take stvari, ker imajo preveč opravkov v izpolnjevanju plana. Dne 11. januarja pa je direktor pozval Narodno banko, naj pošlje predavatelje na sestanek, ki se bo vršil tega dne ob 12. uri. Čeprav ob tem času ni nobene zveze niti z vlakom niti z avtobusom, so uslužbenici banke vseeno šli v slabem vremenu poldrugo uro daleč peš, da bi mogli izvršiti instruktazo. Ko pa so se javili v podjetju, ni bilo tam niti direktorja, niti ni nihče vedel o kakšnem sestanku.

Tudi v Postojni za to stvar v decembru ni bilo posebnega zanimanja. V Sezani so se uslužbenici Narodne banke povezali z okrajnim svetom ZSS, ki je prevzel skrb, da skupno s podjetji izdela plan obiskov. Okrajni svet pa je na vse to pozabil, nakar so uslužbenici Narodne banke sami prevzeli vso stvar ter pripravili načrt instruktaz, s katerimi so začeli v januarju.

Slabo zanimanje so pokazali delavski sveti v nekaterih manjših podjetjih tudi v Trbovljah in v papirnici v Radečah, kjer se nihče ni udeležil napovedanih instruktaz. Od 30 članov delavskega sveta Saturnusa v Ljubljani so se instruktaze udeležili le 3 člani. Tudi v nekaterih podjetjih v Murski Soboti so člani delavskih svetov pokazali malo zanimanja. Ponekod so posegali v razpravo le prisotni nameščenci, dočim se člani delavskega sveta, predvsem delavci, niso oglašali.

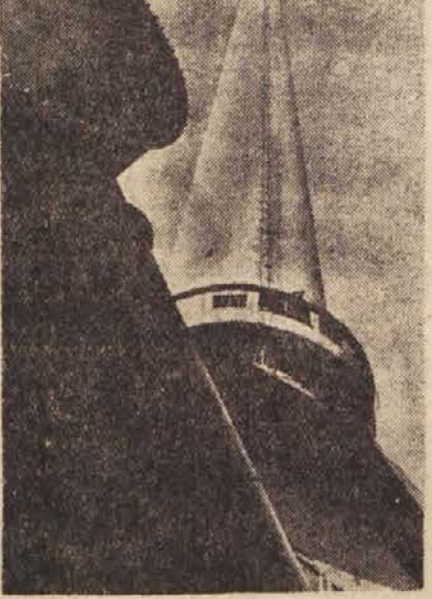
Iz vseh krajev poročajo, da so pokazali izredno zanimanje za te instrukcije predvsem člani delavskih svetov velikih gospodarskih podjetij, v manjših podjetjih pa je bil odziv slabši.

Ponekod je slabi razpravi krivo tudi dejstvo, da so se razen članov delavskih svetov udeležili sestankov tudi poslovodje, knjigovodje in ostali nameščenci, ki tako snov že večinoma obvladajo in so zato strokovnjaško posegali v razpravo

O STAREM IN NOVEM V TREPČI

Že v letu 1303 se omenja rudnik Trepča, v katerem so ljudje izpod Kopaonika kopali dragoceno srebrno rudo in svinčec. Še dandanes najdemo tu pa lam rudarji ostanke iz prvih let obstoja tega rudnika. Ko kopljejo nove jarke ali pripravljajo temelje za nove stavbe, čisto izkopljejo stare bakrene nove iz l. 1300, naletijo na zapuščene izkopne jame in revirje, na najpreprostejša rudarske in topilniške naprave itd. Vse to so ostanke prvih začetkov življenja rudnika v Trepči.

Dubrovniki trgovci so med prvimi raznesli vest o Trepči. Kupovali so od tedanjih lastnikov rudnika — od srbskih

Dimnik topilnice v Trepči je po višini prvi v Jugoslaviji in drugi v Evropi. Visok je 123 metrov.

NAJVEČJE STAVBIŠČE V HRVATSKI — ŽELEZARSKI KOMBINAT V CAPRAGU PRI SISKU

Med največja gradbena dela ne le v LR Hrvatski, temveč v vsej državi, se uvršča graditev železarskega kombinata v Capragu pri Sisku. Ze lani so gradbena dela zavzela velik obseg, letos pa so še petkrat obsežnejša.

Največje industrijsko poslopje kombinata je valjarne brezšivnih cevi, eden največjih industrijskih obratov v državi. Zazidana poslopje valjarne znaša 58.600 kvadrat. metrov. To pomeni, da bi bilo poslopje, ki bi bilo dolgo pol kilometra, nad 117 m široko. Graditev tako močnega poslopja je posebnost že zaradi tega, ker bodo pri valjarji prvič v naši državi uporabili nad 22 ton težke montažne (zložljive) betonske dele. Za kako

IZ DANASNJE STEVILKE:

Tako se seznanjajo delavci s problemi upravljanja podjetij Kitajske in severnokorejske čete skušajo zaustaviti napredovanje Mac Arthurjevih čet 13—16 km južno od Seula Rezervne zaloge in sklade si mora ustvariti vsaka kmečka delovna zadruga Jugoslovanski nogometaši v Franciji — Dopisi — Obvestila

dočim so se ostali člani delavskih svetov, ki jim je snov še malo znana, vzdržali razprave.

Nekatere podružnice Narodnih bank so napravile to napako, da so povabile k skupni instruktazi delavske svete zveznih, republiških in lokalnih gospodarskih podjetij, podjetij proizvodnega, distributivnega in komunalnega značaja, ki imajo v svojem delu različno problematiko, zaradi česar se tudi razprava ni mogla uspešno razviti. Razlog za slabo razpravo pa je bil čisto tudi v tem, da so bili člani delavskega sveta sklicani k instruktazi po končanem delu ter zaradi preutrujenosti niso mogli posvečati dovolj pozornosti izvajanju predavateljev in razpravi.

V redkih primerih, kjer člani ne kažejo dovolj zanimanja za te instrukcije, pa bi mogli poiskati vzroke za nezanimanje navzočih tudi pri predavateljih samih, ki niso uspeli zainteresirati člane za te probleme. Za neuspeh posameznih instruktaz pa bi lahko poiskali krivdo tudi v slabi povezavi in slabem sodelovanju delavskega sveta z upravnim vodstvom, ali pa morda celo v slabem sestavu delavskega sveta samega. Brez dvoma so dosedanje instruktaze že pokazale, kje so vzroki za posamezne neuspelle instruktaze, ki jih bo v bodoče lahko odpraviti ter doseči še večji uspeh.

Dosedanje instruktaze so v celoti pokazale veliko zainteresiranost delavskih svetov in upravnih odborov za vse probleme upravljanja in proizvodnje. Člani delavskih svetov kaj hitro dojemajo smisel gospodarstvenega računa, če jim je le na primeren način obrazložen.

Ko si bodo mnogi člani delavskih svetov in upravnih odborov poleg velikega zanimanja za upravljanje pridobili še potrebno šolsko izobrazbo, kar jim bo omogočeno v posebnih tečajih in šolah, bodo delavski sveti in upravni odbori še laže in popolneje obvladovali vse probleme proizvodnje in upravljanja. P. F.

Presegli so mesečni plan

Trbovlje, 5. februarja. Z novim letom so se rudarji v rudniku Trbovlje-Hrastnik z veliko vnemo lotili dela, da bi izpolnili mesečni plan za januar. Naleteli pa so na težave, ker je bilo v vzhodnem obratu 21. januarja slabo stanje v jami. Tako niso mogli izpolniti dnevnih planskih nalog. Pozneje se je stvar izboljšala in do konca meseca so nadomestili zamujeno, tako da je vzhodni obrat dosegel mesečni plan 100,7-odstotno, zahodni obrat pa 103,7-odstotno. Obrat Ojstro v Hrastniku je izpolnil mesečni plan 104,5-odstotno. Niso pa dosegli plana v obratu Hrastnik, ker so bila slaba odkopna mesta. Posebne težave so imeli zaradi slabega vremena rudarji v obratu Doberna-Neža, ki so izpolnili januarski plan le 87,9-odstotno.

Rudnik Trbovlje-Hrastnik je kot celota presegel mesečni plan za januar za 0,7 odstotka. S. S.

50 vrst izdelkov tovarne vagonov v Rankovičevem

Tovarna vagonov v Rankovičevem bo letos izdelovala za industrijo in rudarstvo 50 vrst izdelkov iz domačega materiala. Izmed njih bo 13 vrst, ki jih bodo prvič izdelovali v naši državi. Za železarske in druge obrate težke industrije bodo izdelovali posebne vagnone, s katerih bo mogoče mehanično razkladanje tovorov.

Izdelovali bodo tudi rudniške žičnice. Letos bodo izdelali žičnice za pet rudnikov. Več industrijskih obratov bodo opremlili z različnimi industrijskimi napravami.

Med posebnimi vagoni izdelujejo tudi osemosni hidromontažni vagon za prevoz težkih transformatorjev. V Sloveniji bo prešla industrijske vagnone tudi železarna v Storah.

V Rankovičevem bodo začeli tudi izdelovati hladilne vagnone za prevoz svežega mesa.

knezov in kraljev — srebro in svinčec ter ga prodajali tudi v najoddaljenejših krajih sveta. Prvi rudarji v Trepči so bili Sasi. Merilo bogastva tedanje Srbije je za dubrovnike trgovce pomenila prav Trepča. Srbski kralji pa niso bili dolgo časa lastniki tega bogatega rudnika. Polastili so se ga Turki, ko so zasedli Srbijo. A ker dubrovniki trgovci niso več prihajali po kupčijah v Trepčo, večji kraji v bližini Trepče pa so s tem izgubili tudi svojo ekonomsko podlago, je pričel rudnik kaj kmalu propadati. Sčasoma je postal popolnoma zapuščen. V XIX. veku so skušali rudnik obnoviti Avstrijci, toda vse to so onemogočile tedanje razmere, tako da je ostal zaprt do prve svetovne vojne. Šele Rade Pašić je leta 1925 odprl rudnik, a že naslednje leto se je zvezal s »Selection trustom«. Od tedaj dalje se govori o zelo cenjenem in po vsem svetu poznanem »Trepča mines limited«. Procvit in razvoj Trepče v naslednjih letih je šel predvsem na rovaš rudarjev

in topilničarjev. V najtežjih pogojih so rudarji iz bližnjih in daljnih krajev garali v rudniku, ter v globokih šahtih in odkopih, vsrkavajuč strupene pline, za služili komaj za bomo življenja: dnevno po 20 dinarjev, čeprav so bili neprestano izpostavljeni nesrečam zaradi slabih zaščitnih naprav. Pa vendar so razni delničarji govorili, da jim rudnik prinaša skromne dohodke. Ti »skromni« dohodki pa so na primer leta 1936 znašali »komaj« 250.715.000 dinarjev.

Edino, kar je preostalo rudarjem v takih obupnih razmerah, je bila borba, ki se je izražala v raznih štrajkih. Štrajki rudarjev in topilničarjev v Trepči v letih 1936 do 1939 so razgibali vso javnost. Delavci so iskali in zahtevali svoje pravice, v borbah so rasli in jekleli.

Dokaj zapuščen je bil rudnik ob osvoboditvi: horizonti so bili zaliti z vodo, naprave uničene, električne naprave razvaljene. (Nadaljevanje na 2. strani.)

Nasrollah Entezam skuša sestaviti Komisijo za dobre usluge

Lake Success, 5. februarja. Reuter poroča, da je predsednik Generalne skupščine Nasrollah Entezam izjavil, da bo poskusil postaviti Komisijo za dobre usluge, ki naj bi dosegla sporazum o prenehanju sovražnosti na Koreji. Entezam je pristavil, da doslej še ni dobil uradnega odgovora od indijskega delegata Benegala Raua niti od kanadskega zunanega ministra na povabilo, naj sodelujeta v tej Komisiji. Zavrnil je tudi sleherni razpravo o povabilih, ki jih bodo poslali še nekaterim drugim osebnostim, če bo sta Rau in Pearson odklonila svojo udeležbo v sestavi komisije za dobre usluge.

V krogih indijske delegacije v Lake Successu poudarjajo, da še niso sprejeli nikakršnih navodil iz New Delhija glede udeležbe Benegala Raua v tej Komisiji. Diplomatski krogi sodijo, da se bo Entezam še nadalje prizadeval sestaviti Komisijo dobrih uslug ne glede na stališče kitajske vlade. Kitajski zunanji minister Ču En Laj je včeraj izjavil, da kitajska vlada »sploh ne bo posvečala pozornosti tej Komisiji«.

Predstavniki ZDA v Lake Successu vztrajajo na tem, naj bi obnemem z ustanovitvijo Komisije za dobre usluge uresničili tudi odločbo resolucije, ki obsoja Kitajsko kot napadalca in se nanaša na proučevanje sankcij proti LR Kitajski. Če Komisija za dobre usluge ne bi dosegla uspeha v svojem delu, pričakujejo, da bodo ZDA zahtevale, naj se skliče še ta teden prvi sestanek Odbora za kolektivne ukrepe, na katerem bi se lotili vprašanja določenih gospodarskih in morebiti tudi diplomatskih sankcij proti Kitajski.

Ču En Laj o Političnem odboru

Hongkong, 5. febr. Reuter poroča, da je zunanji minister LR Kitajske Ču En Laj poslal danes brzojavko Združenim narodom, v kateri obdoljuje Politični odbor OZN, da je pod ameriškim vplivom.

V brzojavki Ču En Laja je rečeno, da je odločitev Političnega odbora, da bo 6. februarja začel proučevati sovjetsko resolucijo, ki obtožuje ZDA zaradi napadnosti v Kitajski, nov »ameriški trik«, saj Politični komite ni obvestil Kitajske o tej razpravi, zaradi česar niso mogli njeni predstavniki sodelovati pri razpravi.

Ču En Laj zahteva, naj bi izvirne dokumente o ameriški napadalnosti na Koreji in na Tajvanu, ki jih je decembra 1950 predložil političnemu odboru delegat LR Kitajske general Vu, predložili na prihodnji seji odbora.

Besedilo brzojavke je prenašal pekinški radio.

Odgovor Ču En Laja — poskus, da se obdolži Amerika za nadaljevanje vojne na Koreji

Washington, 5. febr. (Tanjug) Zastopniki min. za zun. zadeve ZDA so danes izjavili, da je odgovor LR Kitajske na resolucijo, ki jo je sklenila Generalna skupščina, prav tisto, kar so pričakovali. Kakor poroča Reuter, sodijo washingtonski krogi, da je odgovor kitajskega ministra za zunanje zadeve Ču En Laja samo nadaljevanje propagande, ki ima namen narediti ZDA krivca za nadaljevanje vojne na Koreji. Ti krogi trdijo, da bi bila karkršna koli sprememba v stališču kitajske vlade nasproti pogojem za rešitev korejskega vprašanja verjetno tesno povezana z razvojem vojaškega položaja.

Londonski opazovalci so črnogledi in menijo, da je govor Ču En Laja samo potrditev prejšnjih poročil po kitajskem zavračanju, da bi sodelovala s komisijo OZN za dobre usluge, v katero je Britanija prej polagala vse svoje nade za sporazumno rešitev. Z britanske strani še niso dali o kitajskem odgovoru nobenega uradnega sporočila, ker britanski ministri še vedno proučujejo besedilo kitajskega odgovora.

Škodljivo pogrevanje zastarelega dokumenta

V Italiji in v angloameriški coni Tržaškega ozemlja so za letos predvidene občinske volitve. V tej perspektivi so bile dane že marsikatero izjave. Ze leta 1948, ob fakratnih volitvah, pa je bilo eno izmed propagandnih volilnih sredstev tudi Tržaško ozemlje. Tripartitna izjava zahodnih treh velesil, ki so se takrat izjavile za priključitev STO k Italiji, naj bi podprla tiste sile v Italiji, ki so računale tudi z glasovi šovinističnih krogov.

Lansko leto so zahodne velesile v odgovoru na sovjetsko noto, ki je zahtevala postavitev guvernerja za Tržaško ozemlje, izrečno izrazile mnenje, da se mora prihodnost Trsta urediti z neposredno pogodbo med Italijo in Jugoslavijo. Izgledalo je že, da je nesmiselni dokument iz leta 1948 pokopan, kar bi kot zastareli volilni trik tudi zaslužil. Prevaldalo je razumno mnenje, da je edino pravilna pot sporazuma med obema državama. Potrebni so le pogoji, da se sporazum tudi uresniči. Ponovno pa so nekateri privlekli v zadnjih dneh iz arhiva nesrečni dokument, Tržaški župan, ko je po stari navadi zopet ugotovil »krivice«, ki naj bi se godile Italijanom v Istrskem okrožju in v Jugoslaviji, je dejal, da bodo letošnje volitve v znamenju vrnitve italijanske zastave na županstvo v Trstu. Še prej pa je general Airey izjavil dopisniku »Neue Züricher Zeitung«, da se »politična linija Zavezniške vojaške uprave v Trstu ni spremenila, ker ostaja še vedno na podlagi tristranske note. Pogrevanju te note se je pridružil tudi predstavnik italijanskega zunanjege ministrstva, ki je potrdil, da ostajajo zavzemki zvesti tristranski izjavi — in nadaljeval, da je treba odpravljati nasprotja. Dodati bi bilo treba le, da ne s pogrevanjem tristranske izjave.

Posebno danes je čas ugotoviti, v čigavem interesu je razpihovanje kakršnih koli nasprotij in nacionalne nestrpnosti v tem delu Evrope. Če je poslanec Donati, ki je bil izvoljen na Nennijevi listi, pred par dnevi v parlamentu postavil vprašanje, kakšno je stališče italijanske vlade do časopisnih vesti, šeš da namestila vlada Sovjetske zveze pristati na tristransko izjavo, je že to dovolj jasno opozorilo (poleg nešteti kominformističnih zahtev po zaostritvi odnosa do Jugoslavije), s čigavimi željami se sklada pogrevanje tristranske izjave. To pogrevanje pomaga brez dvoma uresničevanju instrukcij, ki so jih najodgovornejši italijanski informbirojevci prejeli v Moskvi. Da so te instrukcije v stilu zaostrovanja nasprotij in utrjevanja informbirojevskih petokolonalskih agentur, ki se zaradi moskovskega agresivnega stališča vedno bolj majoje, pa ni treba posebej dokazovati. Zato naj bi tristranska nota že končno obležala v arhivu.

JUGOSLOVANSKI UMETNIKI V ANGLIJI

London, 5. febr. (Tanjug). V London sta prispela članica beogradske opere Valerija Heybalova in mladi zagrebški bariton Vladimir Ruždjak, ki bosta gostila Jugoslovansko-britanskega društva. Med svojim bivanjem v Londonu, ki bo trajalo do 9. februarja, bosta naša umetnika pripravila koncert v Wigmore hallu za člane Britansko-jugoslovanskega društva, prijatelje Jugoslavije ter kulturne, gledališke in glasbene delavce.

Valerija Heybalova in Vladimir Ruždjak se bosta hkrati seznanila z britanskimi gledališkimi in glasbenimi delavci.

Kitajske in severnokorejske čete skušajo zaustaviti napredovanje Mac Arthurjevih čet 13-16 km južno od Seula

Severnokorejske čete se srdito branijo južno in vzhodno od Seula

Tokio, 5. febr. UP poroča, da je ameriško-portoriški bataljon brez slehernega odpora zavzel poslednjo vzpetino, ki obvlada dostop k reki Han v dolžini 16 km jugovzhodno od Seula. Na vseh ostalih delih korejske fronte so bili srditi boji, ki so se začeli davi zarana. Mac Arthurjevi tanki in pehota napadajo Kitajce in Severnokorejce, ki se trdovratno branijo na več mestih, oddaljenih 13-16 km južno od Seula.

Nekatera poročila pravijo, da je neka ameriška oklepna kolona vkorakala v Anjang na glavni cesti med Suonom in Seulom, vendar se je kasneje umaknila ponovno proti jugu. Na območju tega mesta so Kitajci in Severnokorejci izvedli najhujše napade, da bi tako ustavili ofenzivo ameriške 8. armade. Enote ameriške druge divizije držijo v svojih rokah Cipjongni, 56 km vzhodno od Seula, in tako ograjuje bok branilcev Seula. Nedaleč od Cipjongnija so opazili precejšnje nasprotnikove sile. Napad Severnokorejcev na Hoengsong, ki leži 16 km severno od Vondžunga in je v rokah Amerikanov, je bil odbit po ostrem boju prsi na prsi. Na vzhodnem krilu osrednjega dela fronte so opazili nasprotnikova ojačenja.

Predstavnik štaba osme armade je izjavil, da so začeli Kitajci in Severnokorejci »vračati udarce na korejski fronti in namesto da bi kot doslej zgolj zavračali napade oboroženih sil generala Mac Arthurja, skušajo preiti v ofenzivo. Na območju Seul-Inčona so se osredotočile sovražna pehota in topništvo v največjem številu. Samo severozapadno od Anjanga so opazili 10.000-15.000 vojakov.

Mac Arthurjeve križarke in rušilci so toliko večer več postojank na vzhodni in zahodni obali Koreje, med njimi tudi območje Inčona in obalni pas severno od Kangnunga. Letala tipa »Mustang« in letala s pogonom na stisnjeni zrak so raz-

bijala sovražne postojanke južno od Seula in na vzhodni obali in so pri tem večeraj opravila 670 poletov. Strmoglavljeno je bilo nasprotnikovo lovsko letalo tipa »Jak«.

Ameriško ministrstvo za mornarico je sporočilo, da je ameriški minolovec »Patrick« zadel ob mino in se potopil ob obalnih čerh Japonskega morja v bližini Kangnunga.

Severnokorejski štab je sporočil, da so se severnokorejske enote na določenih delih fronte zapletle v srdite boje z močnimi sovražnimi silami, ki skušajo preiti v protiofenzivo.

Kakor trdijo, zadajajo Severnokorejci hude izgube Mac Arthurjevimi enotami. Severni tudi trdijo, da so od začetka korejske vojne do 4. januarja t. l. sestrelili 511 ameriških letal, med njimi 53 veletrdnjav in 98 težkih bombnikov.

Nevarnost pred kitajsko invazijo v Indokini

Washington, 5. febr. (Tanjug). Ameriški poslanik v Vietnamu Donald Heath je izjavil večeraj, da grozi Indokini nevarnost pred kitajsko invazijo. UP poroča, da je Heath, ki je sodeloval pri razgovorih med Trumanom in Plevelanom, na katerih so govorili tudi o vprašanju Indokine, dejal, da pripravljajo ustanovitev Bao Dajeve armade, ki jo bodo večbali francoski oficirji, preskrbovali pa Američani za borbo proti Ho Si Minovim silam.

Po vseh iz obveščenih krogov kaže, da pripravljajo po kitajskem načrtu opremo za 100 bataljonov Vietnamcev, ki bodo imeli skupno okrog 80.000 ljudi. Ho Si Minove sile, ki sodelujejo v borbah, imajo okrog 50 bataljonov, ki so končali štirimesečni vojaški tečaj na Kitajskem. — Francija in ZDA pripravljajo sedaj 18 novih bataljonov, ki bodo imeli 15.000 vojakov.

Govor predsednika Trumana v Philadelphiji

Philadelphija, 5. febr. V svojem govoru, ki ga je imel večeraj v Philadelphiji, je rekel predsednik ZDA Harry Truman, da je nalezlo resno ogroženje svetovnega miru, ki ga je povzročila napadalnost na Koreji, pravilen odmev v Združenih narodih, ki so se lotili hrabrij dejanj ter »da je še vedno upanje, da bo zavladala zakonitost na svetu«. Truman je izjavil, da so dobri pogoji za upanje, da bo sedanja napadalnost na Koreji preprečena, preden bi mogla privedi do nove svetovne vojne. Sodi, da utrpljene žrtve na Koreji niso bile zastoj, ker po-

meni akcija Združenih narodov »napor za dosego miru na svetu«.

Ko se je dotaknil udeležbe ZDA pri korejskem sporu, je Truman rekel, da je ameriško posredovanje na Koreji posledica mednarodnega sodelovanja in naporov. Ne posekušamo, da bi ta posej sami opravili — je dejal Truman — in tega tudi ne bi mogli doseči. Naloga, ki je pred nami, je težka, in bo morda v letih, ki so pred nami, še težja. Če se nam bo posrečilo prebroditi sedanjo krizo in preprečiti napadalnost, preden bi izbruhnila v novo svetovno vojno, nam bo v bodočnosti laže. Zadnje mesece so bili Združeni narodi postavljeni pred resno grožnjo, vendar pa se hrabro ustavljajo grožnjam in so še vedno najboljšje poročilo za dosego zakonitosti na svetu.

Demanti ameriškega zunanjega ministrstva o Afganistanu

Washington, 5. febr. Agencija France Presse poroča, da je predstavnik ameriškega zunanjega ministrstva dejal, da je docela neutemeljena trditve moskovske »Pravde«, da nameravajo ZDA s svojimi vojaškimi silami varovati obmeje postojanke Afganistana proti Sovjetski zvezi. Moskovski časopis je trdil, da so ZDA in Afganistan pred kratkim sklenili sporazum o tem vprašanju.

Okrajni zbor OF v Postojni je razpravljal o kandidatih za Ljudsko skupščino LRS

Na drugem rednem zboru okrajnega odbora OF Postojna se je zbralo okrog 170 delegatov ter predsednikov in sekretarjev OF. Predsednik OO OF tovariš Majer je v svojem referatu govoril o dosedanem delu in uspešnih članov OF na področju industrializacije, elektrifikacije in gospodarstva ter o zunanje-političnem položaju, sekretar OO OF tovariš Slapnik pa je predlagal plan OO OF za leto 1951.

V organizacijskem delu plana so zajete redne seje, obiski VO OF, vključevanje novih članov, zbori volivcev, ustanavljanje in vodenje svetov državljanov itd. Glede gospodarskih nalog bo OF predvsem pomagala obstoječim KDZ ter delala na tem, da se ustanove še nove. Frontovci bodo intenzivneje delali pri dograditvi zadružnih domov. Pri popravilu ceste Rakek-Babno polje, ki je dolga 33 km, bo sodelovalo najmanj 250 frontovcev v dveh mesecih; sodelovali pa bodo tudi pri popravilu vaških poti, posadili 300.000 gozdnih sadik, očistili 10 ha kultur in 5 ha pogorišč, napravili zaščiteni zid in drugo. Pri vsem tem bodo naredili najmanj 3000 delovnih dni po 8 ur na dan.

Delegati so nato sklenili, da bodo predlagali volivcem naslednje kandidate za volitve v Ljudsko skupščino LRS:

Za I. volilno enoto, ki obsega KLO Babno polje in okoliske krajevne odbore, organizacijskega sekretarja Oblastnega komiteja KPS za ljubljansko oblast Alojza Mlakarja, za II. volilno enoto primarija ljubljanske bolnišnice dr. Božidarja Lavriča, za III. volilno enoto kovača in racionalizatorja Andreja Šego, za IV. volilno enoto generalmajorja JA Karla Levničnika, za V. volilno enoto predsednika Oblastnega LO za Goriško Danila Petrinjo, za VI. volilno enoto direktorja fonda za mehanizacijo pri OEO Postojna Jožeta Možeta in za VII. volilno enoto predsednika KLO Šempeter na Krašu Zdravka Smrekarja.

Po diskusiji, v kateri so delegati razpravljali o delu OF s KLO ter v izpolnjevanju odkupov in davkov je govoril član GO OF Slovenije Franc Černe. Med drugim je opozoril delegate tudi na to, da ima ljudstvo vso pravico in dolžnost, da tiste člane KLO, ki niso delavni in ne opravljajo zaupanih dolžnosti pravilno, odpokliče.

PREDLOŽENI SO KANDIDATI V OKRAJU GORICA

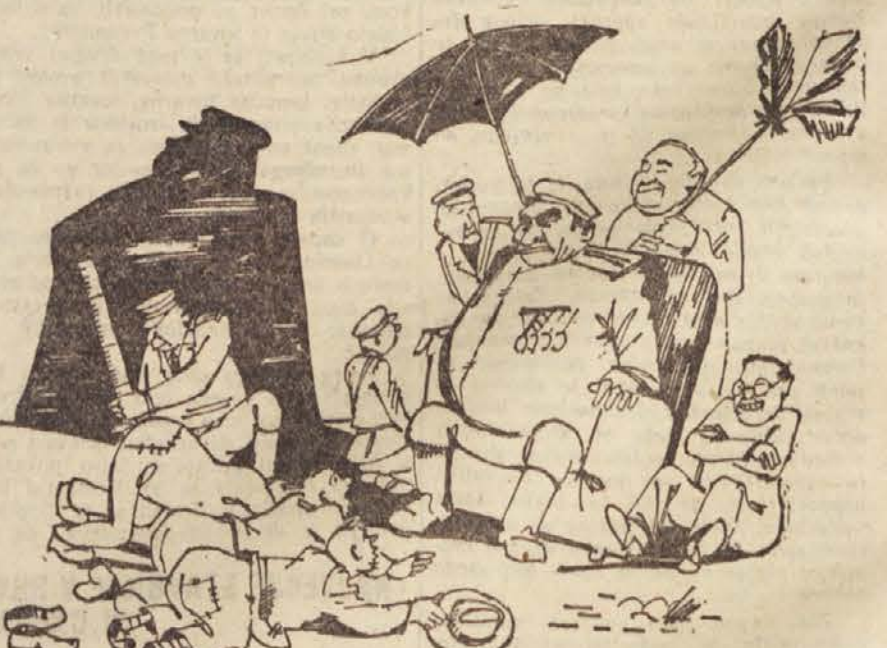
Delegati in zastopniki množičnih organizacij, zbrani na okrajnem zboru Osvobodilne fronte, ki je bil v soboto v Solkanu, so poleg drugih važnih nalog razpravljali zlasti o bližnjih volitvah, ki bodo 18. marca.

Za prvo volilno enoto Solkan-Nova Gorica bodo volivcem predložili za kandidata sekretarja okrajnega komiteja KPS Mirka Remca, za namestnika pa direktorja livarne v Solkanu Jožeta Štruklja. Dalje so predlagali za druge volilne enote še pisatelja Franceta Bevka, članice Centralnega komiteja Ljudske mladine Slovenije Mirko Mozetič, direktorja cementarne Anhovo Franceta Čušnjevarja, podpolkovnika JA Dvorina Feligaja, majorja JA Dušana Furlana, predsednika kmečke delovne zadruge

Navodila za čiščenje

V vzhodnonemški partiji traja že dalj časa nelagodje. Ze pet mesecev pripravljajo vodstvo Enotne socialistične stranke (SED) velikopolezno »čiščenje«, ki bo zajelo vseh milijon in 750 tisoč članov ter temeljito prerešalo njihove vrste. V pripravah za to »čiščenje« sodeluje ves kontrolni aparat Enotne socialistične stranke. Posebno vnet pa je predsednik kontrolne komisije SED Hermann Matern, ki podrejene organe preobloga s

glavno merilo, ki vsakomur zagotavlja, da ga bo sila »čiščenja« neusmiljeno podrla, če ne zadovoljuje teh dveh pogojev, ki sta temeljni kamen tako imenovane Demokratične republike Nemčije. Vsakomur pa, ki ta dva pogoja izpolnjuje, pa se »čistke« ni treba bati. Nasprotno. Tovrstne so zvrstili v armado 21.000 strankinih kontrolorjev, razdeljene v 4000 preiskovalnih komisij, ki z zanihanimi rokavi čaka na znak za

»O, batjuška, priznavamo tvojo nezmožljivost, smo za mejo na Odrin Nizi, dovoli, da ostanemo pod tvojo streho.«

vedno novimi navodili in instrukcijami za dosledno izvajanje »čiščenja«. Njegova navodila so edino veljavna mero in uteži, po katerih bodo vsakega posameznika premerili in pretehtali.

Osnovno je »... odnos vsakega člana do Sovjetske zveze, v katero mora imeti vsakdo največje zaupanje kot največjo silo miru, odnos do Stalina — genija naših časov, ki ga mora vsakdo ljubiti in mu biti lojalen...« itd. To so glavni napotki predsednika kontrolne komisije SED preiskovalnim komisijam. V tem je

začetek rešetanja. Vsi ostali pa bodo prišli pod drobnogled teh kontrolorjev in za lajšanje njihovega dela služijo instrukcije Hermannu Maternu, ki pravi, da je treba do obisti preiskati predvsem tiste, ki so kdaj koli živeli na Zahodu, to se pravi komuniste, ki niso šli skozi moskovsko šolo ter vse ostale, ki so kakor koli sumljivi ali »moralno polvarjeni subjekti, moralno propadli v tem smislu, ker so podlegli svojim »nagonom« in hočejo od časa do časa misliti z lastno glavo.

OB OBISKU PLEVENA V AMERIKI

V Združenih državah Amerike se že dalje časa vodi razprava o osnovnih črtah ameriške zunanje politike. To razpravo so sprožili ameriški republikanci že leta 1949, ko je ameriško zunanje ministrstvo izdalo tako imenovano Belo knjigo o Kitajski. Ta knjiga podaja izrpen pregled ameriško-kitajskih odnosov, posebno podrobno pa analizira razdobje po kitajski revoluciji. Zato je naravno vzbudila ogromno zanimanje pa tudi polemiko ne samo v Ameriki.

V zvezi s korejskim spopadom in kitajsko intervencijo pa so skušali nekateri konservativno orientirani republikanci izkoristiti to razpravo po svoje. Pričeli so napadati politiko Achesona na Daljnem vzhodu in odkrito zahtevali, da mora odstopiti. Zaradi odločnega stališča predsednika Trumana in neosnovanosti trditve, da je Acheson kriv za neuspeh ameriške politike na Daljnem vzhodu, pa ta kampanja republikanskih krogov ni rodila nobenih sadov.

Ob obisku generala Eisenhowerja v Evropi in Plevena, predsednika francoske vlade, v Ameriki, pa se je ta razprava še bolj konkretizirala. Zajela je ne samo problem Azije, marveč tudi Evrope. Osnovno vprašanje, ki se vleče kot rdeča nit skozi vse novejšo ameriško zgodovino, je vprašanje za ali proti izolacionizmu, odnosno izolacionizmu ali intervencionizmu.

Po veliki javni razpravi konec tridesetih let, ki je temeljito razčistila to vprašanje, posebno pa po udeležbi Amerike v drugi svetovni vojni in sodelovanju v takšnih mednarodnih organizacijah kakor so Organizacija ZN, pa tudi Severnoatlantski pakt, izglasovanju Marshallovega načrta in osvojitve dvopartijske zunanje politike, se je v Ameriki že smatralo, da je izolacionizem mrtev in za vedno potolčen. Izolacionisti so obdržali svoje položaje edino še v nekaterih krogih fevdalnega Juga, deloma tudi na Srednjem zahodu, medtem ko je bil industrijski Severovzhod vedno proti izolacionizmu, pa tudi sedaj je odločno proti Hooverjevi »doktrini«, da se mora Amerika omejitvi predvsem na obrambo zapadne poloble, odnosno osredotočiti na

izgradnjo močnih zračnih in pomorskih sil, ki bi kontrolirale ves svet, Evropo pa prepustiti samo sebi.

Medtem ko zatrujejo ameriški opazovalci, da je izolacionizem le posledica defetizma v Zapadni Evropi, pa trdijo v Zapadni Evropi prav nasprotno, da je ta defetizem vzklik le na osnovi izolacionizma, ki danes zopet dviga glavo. Ta izolacionizem izvira po mnenju nekaterih iz prepričanja, da nosi Amerika preveliko breme na Koreji, odnosno da je pomoč zapadnih držav v korejskem spopadu le simbolična, ne pa stvarna. Drugi moment, ki baje tudi poglavlja izolacionistične težnje, pa je izgovor, da bo Amerika, ki ima na notranjem tržišču še sedaj dolgove iz druge svetovne vojne, le težko zmogla nove žrtve, ki jih zahteva oborožitev sveta, posebno pa Evrope.

Te težnje pa so po splošnem prepričanju v zadnjem času že precej popustile. V Ameriki prevladuje vedno bolj spoznanje, da mora Amerika ohraniti in okrepiti svoj strateški položaj v Evropi in da je Evropa najboljša obramba zapadne poloble. V tem smislu je tudi general Eisenhower sestavil svoje poročilo. To misel so nekateri vplivnejši ameriški listi — kakor na primer »New York Herald Tribune« — posebno podčrtali v svojih komentarjih. Obisk Plevena, predsednika francoske vlade, je zrušil marsikatero iluzijo ameriških izolacionistov, pokazal je tudi, da se v Ameriki vedno bolj utrjuje zavest kolektivne varnosti, pa tudi odgovornosti.

Francoski obisk v Washingtonu je toliko važnejši, ker so misli v Ameriki prav na Francijo, kadar so govorili o defetizmu v Evropi. V komentarjih o konferenci dveh predsednikov v Washingtonu so francoski listi izrečno poročili, da bo ta obisk potisnil v ozadje nevalistično koncepcijo, ki jo so nekateri francoski elementi priporočili kot najboljšo orožje Francije. Po drugi strani pa so opozarjali tudi na to, da bo okrepil napore ameriške javnosti in Kongresa za večjo pomoč evropskim državam.

Francija je namreč v precej neprijetnem položaju. Na eni strani mora skr-

beti za varnost svojega domačega ozemlja in mir na znotraj, na drugi strani pa vodi že šesto leto težko borbo za svoj položaj, pa tudi prestiž v Indokini. Sam Pleven je na tiskovni konferenci v Washingtonu izjavil, da ima sedaj Francija okrog 180.000 vojakov v Indokini, od tega jih je 60.000 prišlo iz Francije. Te čete vodijo težko borbo daleč od Francije — 12.000 km. Jasno je, da terja vojna v Indokini ogromne žrtve od francoskih davkoplačevalcev. Doslej je Francija potrošila že dve milijardi za vojno v Indokini.

Cena, ki jo je morala Francija plačati, da bi se lahko obdržala v Indokini, po drugi strani pa vendar zgradila močno »armado doma, je tako ogromna, da se v Franciji resno vprašujejo, ali bodo lahko vzdržali ta napor. Leta 1953 bo imela Francija 20 popolnoma opremljenih divizij, pod orožjem pa 900.000 ljudi, se pravi 100.00 več kakor leta 1938.

Položaj Francije, ki je v teku ene same generacije preživela dve vojni in eno invazijo in ki ji je danes zopet poverjena važna vloga na Zahodu, je torej prav poseben. Zato so v Washingtonu, po sporočilu agencije France Presse, sklenili, da bo imela Francija, kljub temu, da ni nikoli pristala na ameriško koncepcijo o vlogi Nemčije, prednost v pogledu oborožitve v Evropi, pa tudi v Aziji, se pravi Indokini, ki postaja časoma že nekakšna druga fronta korejske vojne. Seveda pa s tem še ni rečeno, da so zginiti vsi oblaki z neba Francoeke republike in da so vsa nasprotja, ki ločijo Francijo, Ameriko, pa tudi Anglijo, že izglajena.

Obisk Plevena v Kanadi, kjer je predsednik francoske vlade nadaljeval svoja posvetovanja o vojaškem, političnem in ekonomskem sodelovanju v okviru držav Severnoatlantskega pakta, je po mnenju agencije France Presse še bolj utrdil prepričanje, da je varnost držav Atlantskega pakta v nemali meri odvisna od tega, ali bodo prizadete države, ki se doslej še niso mogle sporazumeti o mnogih bistvenih vprašanjih, znale organizirati enotno fronto. Zavest, da so danes vsi dogodki med seboj povezani in da jih ni mogoče reševati izolirano, se vedno bolj uveljavlja tudi obveščevalni oceana.

Rezervne zaloge in sklade si mora ustvariti vsaka kmetijska delovna zadruga

Po temeljnem zakonu o kmetijskih zadrugah in po vzornih pravilih KDZ morajo te zadrugne ustvarjati rezervne sklade, kot n. pr. rezervni semenski sklad, rezervni sklad krme in rezervni sklad prehrane. Te sklade so dolžne zadrugne ustvarjati postopoma, dokler ne dosežejo potrebne višine, t. j. 15—20% letnih potreb semen in 10—15% letnih potreb po krmi in prehrani. Ti skladi imajo namen, da zavarujejo zadrugo v primeru slabe letine.

Način in pomen ustvarjanja skladov v KDZ zadrugah še prenapo poznajo, vendar je potrebno, da je o tem seznanjen vsak zadrugnik. Pri ustvarjanju skladov moramo razlikovati dvoje: dodeljevanje semen, krme in pridelkov v rezervno za prehrano zadrugnikov, in ustvarjanje rezervnega semenskega sklada, rezervnega sklada krme in rezervnega sklada prehrane iz letnih dohodkov zadrugne.

Rezervne zaloge semen, krme in prehrane si naredimo takoj ob spravilu oziroma po opravljeni žetvi in mlačvi kmetijskih pridelkov. To storimo tako, da izbrane semenske pridelke, ki smo jih namenili za rezervno, izločimo od ostalih semen in pridelkov ter jih ohranimo v posebnih, primernih prostorih oziroma skladiščih. Če smo te pridelke spravili v vreče ali drugače, napišemo listke, kjer navedemo vrsto, količino in letnico pridelka, kakor tudi to, da je pridelok določen za rezervno semen oziroma za rezervno krmo ali prehrano. Za krmo (detelja, seno, slama), ki je določena za rezervno, pa je najbolje, če je spravljena v posebnem seniku.

Rezerve semen, krme in prehrane so nedotakljive in jih moremo uporabiti le v primeru slabe letine. Ker bi se rezervne zaloge z leti lahko pokvarile, izgubile hranljivost ali kaljivost, jih zamenjamo vsako leto ob spravilu oziroma po žetvi ali mlačvi. Tako zamenjamo rezervno zalogo semenskih žit z novim pridelkom takoj po mlačvi, staro zalogo pa porabimo za razdelitev med zadrugnike ali za prodajo.

Rezervne zaloge semen, krme in prehrane ustvarjamo postopoma, t. j. vsako leto oddvojimo v ta namen gotovo količino pridelkov. Količina je že določena po

gospodarskem planu. Tako oddvojimo vsako leto za rezervno semena vse dotlej, dokler ne dosežemo v rezervni zalogi 15 do 20% letnih potreb po semenu. Količina naj zadruga oddvoji v rezervno, določi zbor zadrugnikov, ko sprejme gospodarski plan zadrugne. Potrebno je, da ustvarimo celotno rezervno zalogo semen vsaj v 4—5 letih. Zato oddvojimo vsako leto 4 do 5% letnih potreb po semenu. Letne potrebe semen so razvidne iz gospodarskega plana zadrugne.

Vsa ta rezervna zaloge semen, krme in prehrane je premoženje zadrugne, ki jo leta izkaže tudi v svoji bilanci.

Dočim smo za rezervno semen, krme in prehrane poskrbeli že med letom, pa ustvarimo rezervne sklade šele konec leta iz ugotovljenega čistega dohodka zadrugne tako, da en del tega dohodka dodelimo v rezervne sklade. Če v rezervne sklade konec leta ne bi dodelili del čistega dohodka, bi pa kljub temu ustvarili rezervno semen, krme in prehrane, zadruga bi ne imela dovolj denarnih sredstev za izplačilo zadrugnikom ter bi morala najeti obratni kredit. Z dodelitvijo primerne dela čistega dohodka v rezervne sklade pa ta potreba po kreditu odpade. V rezervne sklade dodelimo tolikšen del čistega dohodka, kolikršna je vrednost semen, krme in prehrane, ki smo jih med letom dodelili v rezervno zalogo. Zato

mora biti vrednost ustvarjenih rezervnih semen enaka višini rezervnega semenskega sklada, vrednost ustvarjene rezerve krme enaka vrednosti rezervnega sklada krme, vrednost rezervnih pridelkov za prehrano pa enaka višini rezervnega sklada prehrane.

Večji del KDZ je v letu 1949 ustvarjal sklade le konec leta, tako da so dodeljevale v sklade le del čistega dohodka, niso pa tudi ustvarile odgovarjajočih rezerv semen, krme in prehrane. V posameznih primerih pa so celo nekatere zadrugne, kakor n. pr. v OLO Lutomer, prodale vso zalogo žit iz leta 1949 po prostih cenah, ne da bi obdržali rezervno semen oziroma rezervno za prehrano. Tako ravnanje je nedopustno in tudi kaznivo. Za to so odgovorni predvsem upravni odbori zadrug.

Pomena ustvarjanja rezerve semen, krme in prehrane se dobro zavedajo v KDZ Šmarje-Sap pri Ljubljani, v zadrugi v Veliki Loki in še marsikje drugod. Tako je n. pr. KDZ Šmarje-Sap od letošnjega pridelka žitaric oddvojila za rezervno 10% letnih potreb semen, t. j. 961 kg pšenice, 305 kg ječmena in 630 kg ajde. Na ta način si bo ta zadruga v 2 letih ustvarila celotno rezervno semen in bo zadostno preskrbljena v primeru slabe letine. Na isti način je zadruga poskrbela tudi za rezervno krmo in prehrano. J. F.

NOVA ORGANIZACIJA NAŠEGA ČEBELARSTVA

Čebelarji so že dalje časa čutili potrebo, da se čebelarstvo poživijo. Dosedanja čebelarska zadruga za Slovenijo je že leta 1948 sklenila, da se likvidira, vendar tega sklepa niso izvedli. Čebelarji čisto niso vedeli, na koga naj se obracajo, okrajna poverjenstva za kmetijstvo pa pogosto niso imela povezave s čebelarji. Zadržna leta, odkar se je čebelarska zadruga reorganizirala, je bilo malo storjenega za razvoj čebelarstva. Posamezni čebelarji so dali mnogo dobrih predlogov, kakšna naj bo bodoča čebelarska organizacija. Sporazumno z ministrstvom za kmetijstvo je dosedanja čebelarska zadruga izdelala pravila za novo čebelarsko organizacijo. V pravilih so predvidene čebelarske družine, čebelarska društva in Zveza čebelarskih društev. Osnovne enote so čebelarske družine, ki so lahko povsod tam, kjer je najmanj deset čebelarjev. Družina si izbere odbor treh do petih članov, ki vodi posle družine. Od tega, kakšne bodo družine, je odvisen napredek čebelarstva. Izboljšanje čebelne paše, prevažanja, zatiranje kužnih bolezni, zavarovanje čebel in podobno, to so naloge čebelarskih društev.

Stare čebelarske družine so ponekod že imele svoje občne zbornice, kjer jih še ni bilo, naj jih skličejo prihodnje dni. Tam, kjer se niso bile ustanovljene, naj jih ustanovijo. Na teh sestankih naj določijo delegate za občni zbor svojega društva. Vsaka čebelarska družina izvoli na vsakih deset čebelarjev po enega delegata za občni zbor društva.

Ustanovni občni zbori čebelarskih društev bodo v tem in prihodnjem mesecu, in sicer: dne 18. februarja Celje-mesto in okolica, Črnomelj, Gornja Radgona, Gornji grad, Grosuplje, Kočevje, Kostanjevica, Krizevci, Litija, Radeče, Slov. Konjice, Šmarje pri Jelšah, Ajdovščina, Idrija, Šempeter pri Gorici, Škofja Loka.

Dne 25. februarja: Krško, Kranj-mesto in okolica, Ljubljana-mesto in okolica, Ljutomer, Maribor-mesto in okolica, Murska Sobota, Prevalje, Slovenska Bistrica, Sočani, Trebnje, Zagorje, Tolmin, Poštojna, Ilirska Bistrica.

Dne 4. marca: Radovljica, Dolnja Lendava, Kamnik, Novo mesto, Ptuj, Slovenj Gradec, Trbovlje.

Prostore za občne zbornice bodo na sedežih okrajnih določila poverjenstva za kmetijstvo sporazumno z čebelarsko podružnico. Izven sedežev okrajnih pa določijo prostor krajevni LO sporazumno z dosedanja čebelarsko podružnico. Na vse občne zbornice čebelarskih društev bo po-

slalo svojega zastopnika ministrstvo za kmetijstvo.

Na teh sestankih bodo ustanovljena čebelarska društva. Čebelarsko društvo je pravno samostojno in se lahko v gospodarskem pogledu samostojno udeležuje. Pravila predvidevajo okvir društva in naloge društva, ki naj vsestransko pospešuje čebelarstvo. V društvo so neposredno vključena tudi državna kmetijska posestva in kmečke delovne zadrugne, ki se ukvarjajo s čebelarstvom. Društvo sodeluje s kmetijskim poverjenikom pristojnega okraja in z Zvezo čebelarskih društev.

Zveza čebelarskih društev bo združila vsa čebelarska društva in opravljala naloge, ki jih društva ne bi mogla opraviti. Zveza ima gospodarski plan, ki ga potrdi ministrstvo za kmetijstvo. Ustanovni občni zbor Zveze čebelarskih društev bo predvidoma marca.

»Ribniški bankir« in njegovo poslovanje

Ribnica na Dolenjskem ima sorazmerno bogato zaledje. Tu je bil že nekaj sedez posojilnice, zdaj pa je tu krajevna hranilnica. Upravnik ta hranilnice je bil do nedavnega Arko Mirko, znan kot »ribniški bankir«.

Arko je začel proučevati umetnost denarnega gospodarstva med okupacijo. 1. maja 1941 je postal tajnik takratne posojilnice v Ribnici, kar je dokaz, da so mu okupacijske oblasti zaupale. Po osvoboditvi je ostal na tem mestu dalje. Ker bi bil »bankir« brez denarja nemogoč, si ga je oskrbel, seveda ne z delom svojih rok, temveč s spretnostjo knjigovodstvenih manipulacij.

Maja 1947 je bil vodja likvidacijske komisije za kreditne zadrugne kočevskega okraja. Ta komisija je napravila seznam likvidiranih vlog kreditnih zavodov in jih dala novoustanovljenim hranilno-kreditnim odsekom pri kmetijskih zadrugah. V tem času si je Arko izstavil 5 slepih hranilnih knjižic pod štev. 1379 do 1383, v skupnem znesku 17.972,48. Za te hranilne knjižice je nastavljal tudi odgovarjajoče kartoteke hranilne vloge, ki pa so seveda bile brez podatkov in brez tekoče številke dnevnika. Te hranilne knjižice niso bile vnešene v register izdanih hranilnih knjižic, pač pa ima blagajna krajevne hranilnice, kakor tudi

Nekaj o delu in napakah krajevnih ljudskih odborov v slovenjegraškem okraju

Da bi izboljšal delo KLO, je okrajni izvršilni odbor v Slovenjem Gradcu organiziral pregled poslovanja teh odborov s pomočjo nalašč za to sestavljenih komisij. Komisije so ugotovile vrsto občutnih pomanjklivosti. Jasno, da vseh pomanjklivosti ne moremo enostavno popošliti na vse KLO, ker ima vsak kraj svoje posebne pogoje, v katerih se razvija. Vendar pa osnovne pomanjklivosti veljajo več ali manj za vse KO.

Osnovna slabost v delu KLO je nedovoljna aktivizacija vseh voljenih odbornikov. Zato mnogokje večina dela sloni le na tajniku ali na predsedniku. Osredotočenju funkcij v eni osebi je slabost, ki je za našo ljudsko demokracijo škodljiva. Tako je n. pr. hotel skoraj vse posle pri KLO v St. Florjanu opravljati kar sam tajnik, ki pa tega ni mogel, akoravno se je trudil in pokazal mnogo prizadevnosti. Drug tak primer je KLO v Marenbergu, kjer hoče predsednik o vsaki stvari odločiti sam. Tudi tajnik KLO v Razboru je samovoljno razčlenjeval plane obvezne oddaje brez sodelovanja ostalih odbornikov. Jasno je, da v takih krajih demokratičnost ne more priti do izraza in da nujno pride do nepravilnosti in krivic. Drugod so pa zopet pojavi druge skrajnosti: popušcanje tajnikov — kot n. pr. v Misljnu in Marenbergu.

Nedisciplinarna administrativnih uslužbencev KLO je pojav, proti kateremu se je treba prav tako boriti. To vprašanje je posebno pereče pri KLO v Muti, Legenu in Straži, dočim se v Dravogradu kaže nepravilni in neodgovorni odnos do voljenih organov ljudske oblasti. Administrator pri KLO v Muti je na lastno pest samovoljno spreminjal odmero obvezne oddaje, ko je pisal odločbe za kmetovalce, čeprav je bil KLO na svojem zasedanju točno določil in razčlenil obveznosti posameznikov.

Uslužbenci OLO so imeli često slab odnos do voljenih predstavnikov krajevnih ljudske oblasti. Ta se izraža v »komandantstvu« in birokratskem prenašanju direktiv od zgoraj navzdol, v brezdušnem odnosu, brez prave politične utemeljitve.

Slabost v delu KLO v Pernicu, Florjanu in Gortini se sicer da razlagati s tem, da so tam voljene komisije in sveti državljanov neaktivni, da so le na papirju, vendar se s tem opravičiti ne da, ker pravilno funkcioniranje le-teh v prvi vrsti koristi samim KLO, zaradi česar so dolžni, da jih razgibajo. Vsi ti sveti in komisije se v teh krajih niti enkrat niso sestali.

Zaradi takih osnovnih pomanjklivosti pa imamo skoraj pri vseh KLO primere nepravilno obremenjevanja posameznih posestniških skupin kmetov. Tako imajo večje posestniške skupine (od 10 do 15 ha kmetijske površine) sorazmerno nižjo obvezno oddajo na 1 ha, kakor pa manjše skupine. Neredki so tudi primeri, da so dobri gospodarjem obvezno oddaje zviševali na račun zmanjšanja oddaje raznim neproduktivnim gospodarstvom, za katerimi pa se često skrivajo lenuhi in špekulanti, ki ne skrbijo za dobro obdelavo zemlje.

Ze sama evidenca ornih površin je tako pomanjkljiva, da je na njeni osnovi težko izvajati pravilno gospodarsko politiko. Na popis kmetijskih površin in inventarja so se ponekod, kot n. pr. v Gušlanju, prav slab pripravili. Popis je pokazal, da plan vzreje živine dobro izvajajo v KLO Primož na Pohorju, v Sent Janžu in St. Ilju. So pa tudi primeri, kjer je stalež živine padel. V KLO St. Danijel je stanje govejne živine sedaj za 144 glav manjši kakor leta 1949. Dočim so prej imeli 530 glav, imajo sedaj skupno 386 glav. Tja je odšla komisija, ki bo ugotovila vzroke upadanja in kontrolirala popis.

Prav tako nesorazmerja kot pri obvezni oddaji so tudi pri odmeri davka. Tudi v tem so marsikje prizanašali večjim kmetom, niso jih obremenjevali po njihovi dejanski zmogljivosti, temveč po izkazanem dohodku, ki pa je tem manjši, čim spretnje zna kdo svoje dohodke prikriti. Da pa se pobiranje davka tako zavlačuje, je krivda tudi v tem, ker svojih obveznosti ne poravnava niti davčne komisije in člani ljudskega odbora. Tako je n. pr. predsednik KLO v Gortini dejal, da ne bo plačal davka in ne zadostil oddaji vse dotlej, ko bodo vsi ostali izpolnili obveznosti! Le kako more biti tak odbornik za zgled ostalim in od drugih zahtevati doslednosti, ko pa sam namerno zavlačuje izpolnitev svoje obveznosti do države?

V primeru z ostalimi KLO, ki niso gledali na izvršitev gospodarskih nalog s stališča razredne diferenciacije na vasi, je še najboljši KLO Smiklavž. Najbolji je vsem poslovanju pa je KLO Misljnu.

Brez dvoma je krivda za tako poslovanje tudi v neaktivnosti političnih organizacij v teh krajih, predvsem pa Fronte, ki ne sodeluje povsod v dovoljni meri z ljudskimi odbori in jim ne nudi pomoči. J. G.

OSIJEŠKA MILARNA BO DALA LETOS 800.000 KG MILA VEČ KAKOR LANI

Proizvodnja mila v naši državi je še vedno premajhna, predvsem zaradi pomanjkanja masloč. Vendar od leta do leta razveseljivo narašča. Tako bo osiješka tovarna mila letos dala 800.000 kg mila več kakor lani. Razen pralnega in medicinskega mila bodo proizvajali tudi otroško milo, šampon in zobni prašek.

Letos bodo uporabljali več domačih masloč, med drugim zlasti sesedek olivnega olja, ki ga doslej nismo izkoriščali.

NOVE CENE V GOSTINSKIH OBRATIH ZA DELAVCE IN NAMEŠČENCE NA DOPUSTU

Komite za turizem in gostinstvo pri zvezni vladi je izdal odlok o cenah hrane in prenočitvi v državnih gostinskih obratih za delavce in nameščence na dopustu.

Cena penziona (stroškov na dan) v obratih kategorije A znašajo od 200 do 300 din, v obratih kategorije B od 150 do 200 din in C od 100 do 120 din.

Odlok tudi predpisuje posebej cene posameznih storitev (uslug). V gostiščih kategorije A stane soba od 50 do 150 din, glavni obroki hrane pa 150 din; v kategoriji B soba od 40 do 90 din, hrana pa 110 din in v C soba od 30 do 60 in hrana 90 din. Še znatno nižje cene so v gostiščih kategorije D: sobe od 20 do 40 din, glavni obroki hrane pa 80 din. Natančne cene v penzionih bodo določili uradi za cene na predlog državnih gostinskih podjetij.

Pravico do popusta po teh cenah v gostiščih imajo vsi delavci in nameščenci, članj sindikatov med svojim letnim dopustom. Popusti veljajo tudi za svojece.

OB SMRTI DR. JANKA ŠLEBINGERJA

Dne 3. februarja t. l. je v Gornji Radgoni po dolgotrajni bolezni umrl dr. Janko Šlebinger, upravnik Narodne in univerzitetne knjižnice v pokoplj. Z njim je legel v grob mož, ki je vse svoje življenje za veliko ljubeznijo in vztrajnostjo delal v znanstveni panogi, ki vsaj pri nas ni bila nikdar deležna posebnega ugleda in priznanja, a brez katere je vendarle sleherni uspešno znanstveno delo nemogoče — v bibliografiji. Če danes pregledujemo delo, ki ga je na tem področju opravil v pedesetih letih, moramo strmeči med rezultati, ki jih je dosegel kljub vsem oviram.

Šlebinger je prišel k poklicnemu knjižničnemu delu šele leta 1925 in je moral z objavo svojih bibliografskih prispevkov skoraj iz leta v leto iskati časopisa oziroma založnika, pa vendarle od 1900 dalje skoraj ni minilo leto, da bi ne bil priobčilen v tej ali drugi reviji bibliografskega pregleda. bodisi celotnega ali vsaj za posamezna znanstvena področja. Le zaradi naših kulturnih priok in v predaprilski Jugoslaviji Janku Šlebingerju ni uspelo, da bi bil Simoničevo »Slovensko bibliografijo« za leta 1950 do 1900 po svojem načrtu sistematično nadaljeval, dopolnil in zaključil tako vsebinsko kakor časovno. Ker ni dobil založnika za svoje bibliografske pregleda, je objavil letne pregledne zlasti v Zbornikih Slovenske Matice (1903—1907), v Južnoslovanskem filologu, Carniolu, v Časopisu za slovenski jezik, književnost in zgodovino, v Slovenskem tisku in raznih drugih domačih in tujezemskih revijah in zbornikih. Med obema vojnama mu je uspelo spraviti v tisk samo nekaj večjih samostojnih bibliografskih publikacij (Slovenska bibliografija za l. 1907 do 1912, Publikacije Slovenske matice od 1864—1930, Slovenski časniki in časopisi od 1797—1936 itd.).

Ker ni mogel objaviti vsega svojega gradiva ne publicirati vseh dognanj, je Šlebinger imel v svoji delovni sobi stalno obiskovalcev, ki so hodili po nasvet in pomoč. Nikomur ni zapiral svojega obširnega znanja, nikomur odrekal uporabe svojih listkov. Bil je pravi živi leksikon. Če si se obrnil nanj v še tako zamotanem in malo znanem vprašanju, brez gradiva ali vsaj brez koristnih napotkov od njega nias odšel.

A Janko Šlebinger ni ostal samo pri bibliografiji. Napisal je tudi celo vrsto temeljitih biografij v Ljubljanskem Zvonu, Carniolu in drugod. Najbolj pa je koristil s svojo razgledanostjo »Slovenskemu biografskemu leksikonu«, za katerega je pomagal sestavljati seznam gesel in mu napisal blizu 200 temeljitih člankov.

Pri vsej tej zvesti službi bibliografiji in biografiji je našel čas še tudi za razne obširnejše razprave iz slovenske literarne preteklosti, za redakcije in izdajo raznih del (n. pr. Maslja-Podlimbarskega z obširnimi uvodi in komentarji), za urejevanje vodilne slovenske revije Ljubljanski Zvon v letih 1910—1917 in drugo.

Vse našto delo je bilo opravljeno tako rekoč »po delu« v tišini nočnih ur. Saj je Janko Šlebinger imel poleg svoje bibliografije tudi svoj poklic, ki je zahte-

val večino časa zase; bil je profesor v Ljubljani 1903—1906, v Novem mestu 1906—1909, od 1909—1925 pa spet v Ljubljani. Od leta 1925 je služil v Studijski knjižnici, ki ji je bil od leta 1927 do 1946, ko je odšel v pokoj, ravnatelj. Po vojni je še izvršil reorganizacijo knjižnice v Narodno in univerzitetno knjižnico in organiziral v njej bibliografski oddelk.

Priznanje za svoje delo je dobil Janko Šlebinger šele v novi Jugoslaviji: 21. de-

Spored Prešernovega tedna v Novem mestu

Letoanji Prešernov teden je začelo novomeško sindikalno kulturno-umetniško društvo »Dušan Jereb« pretekli četrtek z razstavo pesniških del. V vizoriju na Florjanovem trgu razstavlja Studijska knjižnica vrsto zanimivih Prešernovih del v knjižni obliki, katerim je priložila tudi razstavo rokopisov slovenskih kulturnih delavcev, ki jih hrani. Med zanimivimi rokopisi Ketteja, Levčnika, Puglja, Cvelbarja ter drugih in pismi Cankarja, Lampela, Seidla, Meška, Gangla in ostalih vzbuja posebno pozornost pet doslej neobjavljenih Levstikovih pesem založniku J. Krajevu v Novem mestu in dve neobjavljeni Aškerčevi pismi. Razstavljeni so tudi rokopisi umrlega jezikoslovca Ivana Koštila.

V okviru prireditel Prešernovega tedna je v petek zvečer novomeško gledališče igralo Šaljevo Gorjansko bajko, dramatisiran spev Gorjancem in ljudstvu pod njim, ki se je, posebej v junaku Juretu, stoletja borilo proti domačim in tujim nasilnikom ter si v narodnoosvo-

bojnih vojni priborilo svobodo. Igra je bila sprejeta z navdušenjem in toplim priznanjem. — V nedeljo zvečer je gledališče ponovilo Jurčič-Sornikovega De-setega brata v Zamljenovi režiji, v ponedeljek pa so pevski zbori SKUD Dušan Jereb, učiteljska in gimnazijske priredili večer slovenske pesmi.

Veliko zanimanje vlada v Novem mestu že nekaj tednov za Koncert simfoničnega orkestra, ki ga bodo priredili v torek zvečer članj orkestra SKUD in novomeška vojska godba. Na sporedu so dela Mozarta, Schuberta, Meyerbeera, Gotovca, Waldteufela in Boieldieuja.

Prešernov teden bo zaključilo gledališče s slikami iz Prešernovega življenja po scenariju Bratka Krefta. Nastop »Slep je, kdor se s peljem ukvarja...« bo v četrtek zvečer. Vseh prireditelj so se udeležile doslej množice obiskovalcev, ki so s tem počastile Prešernov spomin. Za Prešernov teden je izšla tudi dvojna številka Prosvete s petro vsebino, posvečeno velikemu pesniku. T. G.

NOVE KNJIGE IN REVIIJE

Mala biblioteka Državnega založniškega podjetja hrvatske »Zore« je konec leta 1950 izdala:

Štev. 63: Novak Vjenčeslav: U glib (novela).

Štev. 64: Draženović Josip: Nova era (novela).

Štev. 65: Lorea Federico Garcia: Knjiga pjesama.

Štev. 66: Jeličić Živko: Koliba u inju (pesmi).

Štev. 67: Michelangelo: Soneti.

Štev. 68: Šimic Anton Branko: Pjesme.

Štev. 70: Cankar Ivan: U klanec. Prevodil Hiacint Petric.

Štev. 71: Vitez Grigor: Pjesme.

Štev. 75: Diderot Denis: Pismo o slijetelcu.

Štev. 76: Ujević Fin: Rukovet (Pjesme).

K. Weule: Kulturne prvne sloveštva. V poljudno znanstveni knjižici izdal Slovenski knjižni zavod Ljubljana 1950.

Mladinska revija, številka 5. letnik VI. Izdala Mladinska knjiga, Ljubljana 1951.

Nova obzorja, štev. 1. leto IV. Izdaja Zveza mariborskih kulturnih delavcev v Mariboru.

Radio Slovenija, štev. 1 in 2. leto I. Izdaja vsakih štirinajst dni v Ljubljani.

Meik dr. Anton: Planine v Juljskih Alpah. Dela Instituta za geografijo v SAZU I. 1950. Strani 302 s prilogo 6 zemljevidov.

Fallada Hans: Svatko umire sam. Roman. »Zora«, Zagreb 1950. Strani 628.

Mann Thomas: Buddenbrooki. Roman. »Zora«, Zagreb 1950.

Antologija slovenske birke. Uredil Lino Legisa. Matica Srpska. Novi Sad 1950.

Pisma strifljanin. (Ljudski dokumenti). Pisma francoskih partizanov in talcev pred armajo. »Zora«, Zagreb 1950.

Nazer Vladimir: Easel, Clancel, Polemike. Djela XV. »Zora«, Zagreb 1950.

Pudovkin Vsevolod: Glumac u filmu. Filmska biblioteka I. »Zora«, Zagreb 1950.

Krleža Miroslav: Balade Petrice Kerempuha. Ríše Krsta Hegedušica. »Zora«, Zagreb 1950. Strani 200.

Zeljenjak — Grün: Mladost pod soncem. Drama. »Školska knjiga«, Zagreb 1950.

